

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ HENRI BORDEAUX

ΓΕΛΑ, ΠΑΛΗΑΤΣΕ!...

"Ένα πρωί τού φθινοπώρου δυο χωριότες χτυπούσαν στην πόρτα μιιάς καλύβας φτωχικής. Μόλις είχε ξημερώσει κι' έκανε τρομερό κρύο.

"Ε! γέρο, δέν άνοιγεις; φώναζαν κ' οι δυο χτυπώντας. 'Η πόρτα άνοιξε με προθύλαξι και φάνηκε ένας γεροντάκος, με μιιά μακριά γκριζία γενειάδα. Κότταζε τούς δυο χωριότες κ' ειπε σιγανά και λυπημένα:

- Μή φωνάζετε τόσο πολύ, γιατί θα τήν ξυπνήσετε.
- Ποιά; ρώτησαν αὐτοί περίεργα.
- Τήν γυναίκα μου' εινε άρρωστη...
- 'Η Λουίζα; Και τί έχει;...
- Ζέστη και κρύο. Φοβάμαι πώς δέν εινε καλά...
- Τόσο τó χειρότερο άν και δέν ήρθαμε γι' αὐτήν.
- Γιατί ήρθατε; Τι ζητάτε;
- 'Ο γέρο Τραμπούτι παντρεύει τήν κόρη του σήμερα.
- Και τί μ' ενδιαφέρει έμένα αὐτό;
- Περίμενε δά λιγάκι. Δέν παίζεις βιολί;
- Και τί με τούτο;
- Θα χορεύουν άπόψε στή γάμο. Θα χορεύουν όλη τή νύχτα.

Αὐτός πού έπαιζε φουσαρμόνικα εινε στρατιώτης και λειπει. Δέν μένει λοιπόν παρὰ τó βιολί σου, και πρέπει νάρθης.

- 'Η γυναίκα μου εινε άρρωστη, πεθαίνει, σάς ειπα.

- 'Ας τήν φυλάξη μιιά γειτόνισσα.
- Δέν υπάρχει γειτόνισσα έδώ γύρω.
- Τότε δώσε τής τó γιατρικό τής και κλείσε τήν στήν καλύβα, διάβολε!...
- Δέν έχω καρδιά νά παίξω βιολί. Είμαι λυπημένος...

- Πρέπει νά παίζης, γέρο. Τι ειν' αὐτά πού κάθονται και λές;

- Δέν μπορώ ν' άφίσω τήν Λουίζα μου, φυλομαχάει, σάς λέω!...
- 'Ε κι' έπειτα; Δέν μπορεῖ κανείς νά κινή τίποτα σ' ένα πού πεθαίνει,
- Πρέπει νά μείνω σιμά τής.
- Δέν θα ώφελήσῃ σέ τίποτα αὐτό, διάβολε!... Πρέπει νί ρθῆς. Σκέψου, θα κερδίσης τόσα λεπτά...

- Τι νά τά κάμω τά λεπτά σάν πεθαίνει ή γυναίκα μου;

- 'Ο γέρο Τραμπούτι ειναι γεμάτος χρυσάφι. Θα σού δώσῃ ένα τάλληρο.

- "Ένα τάλληρο γιά τή λύπη μου; Εινε λίγο...
- Θα σού δώσῃ δυο τάλληρα.
- Δέν φθάνουν οὔτε δυο... Έπειτα τί νά τά κάμω; Γιατί νάρθω στή χάλι ποιμα;
- Θα καλοπληρωθῆς και θα έχεσθης τή λύπη σου.
- 'Η λύπη δέν πληρώνεται.
- Ναι, αλλά θάχης λεπτά γιά τó νεκροκρέββατο! ειπεν ό ένας.

- Θα σού δώσῃ τρία τάλληρα, ειπε κι' ό άλλος και πρόσθεσε: Εινε καλός μοναχός αὐτός στούς σημερινούς καιρούς. Εισαι μοναχός, λοιπόν έπωφελήσου. 'Ο παίχτης τής φουσαρμόνικας θα γρήσῃ σιγῶν άπ' τó στρατό και κάθε μέρα δέν γίνονται γάμοι.

- Κάθε μέρα δέν έχει κανείς πεθαμένους, ειπε πάλιν ό πρώτος.

- Λοιπόν θα έρθης ή δέν θα έρθης; τού ξανάπαν κ' οι δυο.
- Θάρθω, θάρθω, δέν μπορώ ν' άρνηθώ, άφοῦ ειν' έτσι, ειπε ό γέρος μ' άπόφασι, στενάζοντας.
- Στίς πέντε τ' άπόγευμα θα σέ περιμένουν, χωρίς άλλο.
- Καλά, καλά, είμαστε σύμφωνοι.
- Λοιπόν, καλή αντίδωμο!

Εινε τέσσερα χρόνια πού ή Λουίζα ζή άκόμα. Ξωμολογήσῃ, μετάρθε, εινε πειά έν τάξει με τόν καλό Θεό. Έλπίδα νά γιατρευθῇ, δέν έχει πειά! Τά μάτια τής εινε κλειστά, άνασθίνει πολὺ δυνατά και βιαστικά. 'Αν φάγῃ σ' όλο τó σπῆτι δέν θα βῆσῃ οὔτε μιιά πεντάρα! 'Όλα τά λεπτά πῆγαν στή γιατρικά, και χρειάζονται πολλά γιά τó θάψιμο!

'Ο άνδρας τής με τó βιολί κάτω άπ' τή μασχάλη τήν κυττάζει με γύφκα, μα κυττάζει και τήν ώρα πού περνάει και περιμένει τόν θάνατό τής! Βασταί άπ' τó χέρι τήν μικρή Κατίνα, τήν μοναχοκόρη τούς και στείάζει. Πεινάει τρομερά, μα στό σπῆτι δέν βρίσκειται καθόλου ψωμί. Κ' ή μικρή Κατίνα νοιώθει φοικτή πεινα... Δέν έχουν καθόλου λεπτά. 'Όλες ή οικονομίες των πῆγαν στή γιατρικά. Και τώρα θέλουν νέα έξοδα γιά τó φέρετρο, τήν κηδεία, τήν ταφή...

Τό ρολόγι τής έκκλιπασίας χτυπάει πέντε και ή Λουίζα ζή άκόμα. Θα κοιμηθῆς λιγάκι, Λουίζα μου, σκέ-

πεται ό γέρος τής... Πρέπει νά πάω στή γάμο, νά παίξω βιολί και νά κερδίσω τά χρήματα πού χρειάζονται γιά τήν ταφή σου. 'Ακούς, Λουίζα; τίς λέει δυνατά τώρα. 'Ο γέρο Τραμπούτι παντρεύει σήμερα τήν κόρη του. Εινε κτηματίας, πλούσιος κ' έχει τó χέρι άνοιχτό. Μα τί σ' ενδιαφέρουν έσένα αὐτό, Λουίζα μου; Σὺ εισαι άρρωστη βαρεία, θέλεις ν' άναπαυθῆς κι' ό θάνατος άργεῖ νάρθῃ...

Γ.

'Εκεί κάτω στή σπῆτιού κτηματία πού τó στολίσανε με λουλούδια, τά παλληκάρια και τά κορίτσια έχασαν τήν ύπομονή τούς περιμένοντας. 'Ο βιολιτζῆς δέν φάνηκε, θέλουν νά χορεύουν κι' εινε όλο φούρκα:

- Κι' αὐτός ό γέρος με τó βιολί νά μὴν έρθῃ...
 - Θάρθῃ; δέν θάρθῃ;
 - Τρία τάλληρα δέν τ' άρνεῖται κανένας έτσι εύκολα...
- Κάθε τόσο βγαίνουν στόν μεγάλο δρόμο και κυττάζουν με θυμό πρὸς τó βάθος, μα κανείς δέν φαίνεται...

Δ.

Στό σπῆτι τού βιολιτζῆ ή Λουίζα πεθαίνει... Στίς έξη τήν έπιασε ή άγωνία. Βογγαίει βαρεία κι' έπειτα σταματά. Στενάζει βαθεία, έπειτα ξαναστενάζει, άνοιγει τó στόμα τής και ξεψυχάει. 'Ο άνδρας τής κλαίει. Βιαστικά-βιαστικά τής έκλεισε τέλος τά μάτια, τήν σκέπασε με τó καλλίτερο σεντόνι, χωρίς νά κοιτίσῃ νά τó βῆσῃ γιατί πταν ένα και μόνο κι' άπάνω στή τρηπέζι έβαλε τόν άγιασμό.

- Κακόμοιρη Λουίζα! ψιθυρίζει λυπημένος, άναπαύσου πειά... 'Εγώ πάω νά δουλέψω!...

Και κρατώντας με τó ένα χέρι τήν μικρή Κατίνα και με τó άλλο τó βιολί τόν έφωγε χωρίς νά κλειδώσῃ τήν πόρτα, γιατί ό θάνατος φθάνει γιά νά φυλάξη ένα έρημω σπῆτι! 'Εχει νυχτώσει κι' αὐτός τρέχει, τρέχει, στή μεγάλο δρόμο, κρατώντας τó παιδίτου πού κοιτανασθίνει και τó παλιό του βιολί. Πάει νά τραγουδήσῃ, γιά νά κερδίσῃ τά τρία τάλληρα πού τού χρειάζονται γιά τήν ταφή...

Στό σπῆτι τού κτηματία περιμένουν άκόμα. Κυττάζουν πρὸς τó δρόμο και συνομιλοῦν.

- Βλέπεις τίποτα;
- Δέν φαίνεται ψυχή. Δέν βλέπω κανένα, ή νύχτα εινε σκοτεινή. Τέτοια ώρα δέν θα ρθῇ πειά, δέν θα χορεύσουμε, κακή δυναλεία αὐτή...
- Γάμος κι' αὐτός χωρίς χορό;
- Οί νέοι κονβεντιάζουν και φιλονεικοῦν. 'Ο γέρο Τραμπούτι εινε έξω φρενών. Είχαν πῆ πολὺ περιμένοντας τόν βιολιτζῆ, μεθυσμένοι τώρα χειρονομούν όλο θυμό.
- Νάτος! Νάτος! 'Ερχεται! φωνάζει ξαφνικά κάποιος.
- Εισαι βέβαιος; τόν ρωτοῦν οι άλλοι μ' ένα στόμα.
- Ναι, ναι, ειν' αὐτός.

'Ο βιολιτζῆς έφτασε αὐτή τή στιγμή. 'Αν κ' έτρεξε και ἴδρωσε εινε ὄμως κατακίτρινος.

- Δέν βιάζεσαι καθόλου, γέρο βιολιτζῆ, τού λέν θυμωμένα.
- Κάνει κανείς δ,τι μπορεῖ, άπανταί με λύπη ό βιολιτζῆς.
- Δέν αξίζεις πειά τρία τάλληρα, φωνάζει ό Τραμπούτι.
- Δόσε όσα θέλεις.
- Θα σού δώσω δύο και πολλά εινε.
- Πολὺ καλά, δέχομαι.
- Πίνεις ένα κρασί γέρο;

- Καλλίτερά λίγο ψωμί και τυρί, γιατί πεινώ. Κι' ένα γλυκό γιά τή μικρή μου.

- Μα τή πίστι μου, φαίνεται πώς πεινάς πολὺ!
- 'Ετρεξα πολὺ στή δρόμο γιά νά προσφάσω.
- Και τώρα πάρε τó βιολί σου. Μπῆρεις νά παίζης και με γεμάτο στόμα!

Ε'.

'Ο βιολιτζῆς άμα έφαγε κ' ἴπτε έννοιωσε καλύτερα τῆς δυνάμεις του. Κούρδισε τó βιολί του κι' άρχισε νά παίζῃ πόλκες, βάλς, καντριλίες. Είχε φωτιά στή δάχτυλά του. 'Η κόρη του καθότανε άνάμεσα στή πόδια του. 'Εφαγε τó γλυκό τής, χόρτασε και χαμογέλασε ένῶ όλοι γλεντούν και χορεύουν. Δέν συλλογίζεται πειά τί μάννα τῆς πούνε μονάχη μέσα στή μαση κάρμαρ τής!

- Κουράστηκες, βιολιτζῆ; ρωτοῦν οι χορευταί τόν γέρο.
 - 'Οχι και τόσο, άπανταί αὐτός με λύπη!
 - Λοιπόν πιε ένα ζεστό κρασί και ξαναπαίξε.
- Ξανάρχισε νά παίζῃ, μα χωρίς προσοχή, άφηρημένος. Στήν άρχῆ έπρόσεξε κι' έπαυσε με τέχνη νά κερδιστῇ τά τρία τάλληρα, μα σιγά-σιγά ζαλίστηκε. Θυμήθηκε τήν γυναίκα του, ή καρδιά του φόβηκεσέ από λύπη. Τό δο-

ξάρι του βιολιού του τρέχει μονάχο του, οάν ένα στραβό άλλογο που πνδάει άφηνισμένο... Ναι, ναι, ο γέρος σκέπτεται τώρα την Λουίζα του που βρίσκεται παγωμένη στην καλύβα, χωρίς τον άνδρα της και το παιδί της!

Θυμιθκε ξαφνικά ένα τραγουδι που άκουσε να τραγουδούν κάποτε οι άτιογγανοί στο δρόμο. Ήταν ένα τραγουδι της φτώχειας κι' άκούγοντάς το νόμιζε κανείς πως άκοιει πληγωμένα ζώα να γογγύζουν. Μά τέτοια τραγουδία και μουσική δέν ταιριάζουν σε γάμο. Τι δόν ένδιαφέρει όμως το γέρο; Παίζει τώρα για τη λύπη του! Κ' ή Κατίνα, ή κόρη του, τον βλέπει τραγμένη.

Τά ζευγαράκια που χορεύανε χάσανε το βήμα τους κι' άρχισαν να γυρίζουν οάν βάρκες μέσα στη φορτιούνα! "Εξαφνα σταματήσανε.

— "Ε! γέρο! Τρελλίθηκες; Τι μάς παίζεις αυτού; Τι ήχος εινε αυτός, μήπως άκολουθείς καμιά κηδεία;

"Η Κατίνα άκούγοντας τὰ λόγια αυτά μουρμουρίζει, χωρίς να προσέξη!

— Την κηδεία της μαμάς!...

"Ο γέρω-βιολιτζής ειν άφηρημένος, τρέμει, δέν ξέρει που βρίσκεται.

"Εξω τὰ ρολόγια χτυπούν μεσάνυχτα. Οι χορευταί διάχνουν τον γέρω-βιολιτζή δίδοντάς του δυο τάλληρα μονάχα. "Ο γέρος βγαίνει έξω και τραβάει με το παιδί του μέσα στη μαύρη νύχτα, που δέν ξέρει ποιός ύποφέρει και ποιός κλαίει...

— Μπαμπά, μπαμπά, πολύ τρέχεις, λέει ή μικρούλα.

— Θές να σε πάρω στον ώμό μου;

Και την φορτώνεται και τρέχει προς την καλύβα του, για να βρη την γυναίκα του που δέν τον περιμένει πειά, που νεκρή καθώς ήταν θα ζύλιασε...

Οί προσκαλεσμένοι στο γάμο πίνοντας το τελευταίο ποτήρι μιλάνε για το γέρο μουσικό:

— Γέρασε, ο φτωχός... και τραβάει δοξαριές άνάποδα!

— Δέν άζίζει πειά για διασκάσει...

— Δέν θα τον ξαναπάρομε...

Henri Bordeaux

*

ΕΝΑ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΕΣ ΚΑΙ ΑΝΕΙΧΝΙΑΣΤΟ ΔΡΑΜΑ

"Η φαντασία των μυθιστοριογράφων που άρέσκονται στα αίματηρά μυστήρια, δέν θα μπορούσε να πλάση έπειστικό τραγικό-τερο και μυστηριωδέστερο, από το δράμα που συνέβη προ έτών σ' ένα σπίτι στη διασταύρωσι των οδών Μεγάλου 'Αλεξάνδρου και Κολοκυθούς. Στο σπίτι αυτό κατοικούσε ο 'Ιταλός 'Αντώνιος 'Α-Κολοκυθός. Στο σπίτι αυτό κατοικούσε ή μητέρα του και ή νεαρά κόρη του. Ήταν μία οικογένεια πλανοδίων μουσικών, ή κόρη ιδίως εΐταν πολύ γνωστή στην 'Αθήνα, έπειδή περιήρχετο καθημερινώς τους δρόμους με μία μεγάλη λατέρανα την οποία χτυπούσε. Ήσανε μόλις δεκαεπτά χρόνων και εΐχε άρραβωνιαστεί με κάποιον 'Ιταλόν Σέρ-κερ, που έργαζόταν στις γραμμές του σιδηροδρόμου Πειραιώς-Λα-ρίσης. Την προηγούμενη ήμερα του έγκλήματος ή μνηστήρ εΐχε έλθει από τας Θήβας με τον εξαδέλφο της μηστής του Λουκα-ρέλη. Και οι δύο έφιλι-ξενήθησαν στο σπίτι του 'Αρκίου. Το οικο-γενειακό δεικνο στο όποιον παρεκάθησαν εκτός των άνω προσώ-πων και ή μεγαλύτερα κόρη του 'Ιταλού μετά του σύζυγου της, ύπηρξεν ευθύμιατο. Ύστερα άφου έφαγαν ή μεγάλη κόρη με τον άνδρα της έπηγαν να κοιμηθούν, σ'ένα άπίμερο δωμάτιο του σπι-τιού οι δύο φιλοξενούμενοι, σέ άλλο ή μάμη και ή έγγονή και στη σπηνθεισμένη τους κρεββατοκάμαρη οι δύο σύζυγοι. Ήταν νο-ρίς, αλλά άποκομήθηκαν άμέσως όλοι. Κατά τις έντεκα ή σύζυ-γος του 'Ιταλού έξύπνησε και παρετήρησεν ότι ή κόρη που έφε-ρε προς τη σκάλα και την αύλή ήταν άνοιχτή. Τρομαγμένη τότε θέλησε να ξυπνήση το σύζυγό της. Καθώς άκούμπησε όμως το χέρι της άπάνω του εΐδε ότι εΐταν παγωμένος και τρώμαξ. Τον σπρώχνει, του φωνάζει, αλλά του κάκου!... "Ο άτυχής 'Ιταλός εΐ-ταν νεκρός, μ' ένα τραύμα σπιλέτου στην καρδιά.

Αί άρχαί, αί έπιληφθείσαι άμέσως των άνακρίσεων, τίποτα δέν μπόρεσαν να έξιχνιάσουν από το σκοτεινό αυτό δράμα. Αί ύπό-τοιαι έπεσαν διαδοχικώς σέ όλους τους προσκεκλημένους και κατό-πιν σ' ένα γερμανό έχθρό της οικογενείας και σ' ένα άποτυχόντα μνηστήρα της κόρης 'Ιταλόν. Πολλοί συνελήφθησαν. 'Αλλ' αί ύ-πόνοιαι έρειναν ύπόνοιαι και αί συλλήψεις έγγιναν ματαιώσ.

"Έτσι το δράμα αυτό έμεινε μυστηριώδες και άνεΐχνιαστο ως σήμερα.

ΘΑ ΜΑΡΑΘΗ

Μελαχροινούλα μου, άλλος μαγνήτης ή τύχη άχώριστους θα μάς κρατή, μὰ πόσο σκιάζομαι τη δύναμίν της δέν ξέρω ο δύστυχος κ' έγω γιατί,

Κι' όμως τα χείλη μας ποτέ άς μή ποΐνε πόσα το στήθος μας βαθει' άγρακνή, μόνο τα μάτια μας κορυφ' άς μιλούνε με λόγια άμιλήτα και μουσικά.

Σέ πλάνα όνειράτα ποτέ άς μή οΐξη έλπίδα ή σκέπι μας και μαγευδή. Μπουμπούκι ή άγάπη μας άς μή άνοιξη δυο μέρες κ' έπειτα να μαραδή.

ΛΟΓΙΑ ΧΑΜΕΝΑ

Αυγή φεγγαροπόσωση, της γειτονιάς καμάρι, ζαφείρια εινε τα μάτια σου, άτιμητο ζευγάρι. Ήνε τα δυο σου μάγουλα τριαντάφυλλο τ' 'Αποΐλη, κ' εινε κοράλλι διαλεχτό τα κόκκινά σου χείλη. Τά ξεπλεκά σου τα μαλλιά, ποτάμι χρυσόμένο, που τώχουν, φως μου, οι ζέφουροι στις πλάτες σου χυμένο. Τά δόντια σου τὰ δλόπικνα, κλωνά μαργαριτάρι, τὰ δυο σου γαϊτανόφρυδα του χρυσαφιού λιγάρι. Στους δρόμους μέσα σάν περνής, 'ψηλό μου κυπαρίσσι, έχεις μία χάρη που μπορεΐ νεκρούς να περιορίση. Κι' δπον κι' άν πής κι' δπον σταθής, χύνεις μαγεία μεγάλη, έχεις μία χάρη άλλοιούτικη που δει την έχι άλλη. Σ' εΐδα ναι, σ' εΐδα να περνάς πολλές φορές σιμά μου, χωρίς να θέλω, άπόκρυφα γοργογυπιά ή καρδιά μου. Σ' εΐδα, και μέσ' στην 'Εκκλησιά, χυσό μου περιστέρι, κ' εΐπα: χαρά στο σπίτι αυτό ποΐχει παρόμοιο άστέρι! Όυτε δικιά, ούτε γνώριμη, ούτ' άλλο τι σέ έχω, μὰ όδς με ποΐν πως εΐσαι συ, χωρίς να ξέρω, τρέχω...

† Διον. Μάργαρας

Ο ΠΑΛΗΟΣ ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ

Βαθειά σέ άνόσρωτο χωράφι προαιμμένος βρέθηκην άπ' τη σκουριά ο χάλκινος παλιός καθρέφτης. 'Αστραφτι έλλιτε ως χρυσάφι, μὰ και τη γυαλιωμένη του χρυσή θωραειά ο Χρόνος του άρπαξεν ο κλέφτης.

Πόσοι σ' αυτόν ένκνταχθήκαν! και πόσες εΐδε κλοπούς ευμοφίες στα χρόνια του τὰ περασμένα! Σάν ίσκιου δλες έδιαβήκαν και στη σκουριά του ή παλιός του συντροφιές, έχουν τα κάλλη τους σαβανωμένα.

I. Ζερβός

ΧΑΡΑΥΓΗ

Τρέχει χλωμή στην όρι της ή 'Εκάτη με μόνο το πουκάμισο στο σώμα' άφ' την άγρόπανα εθόλωσ το μάτι και τὰ φιλιά της στέγνωσαν το στόμα.

'Αγρόπνησε τη νύχτα στο κρεβάτι κι' από φωτιά πλημμύρισε το στομάμα' τὰ σημάδια, στο πρόσωπο, στην πλάτη, του φλογεροΐ θνητού θωραξ άκόμα.

Το βλέμμα έδω κ' εκει με δειλία στρέφει, τον άδελφό θυμάται χλωμασμένη και κάπον κάπον κρύβεται στα πέφη.

'Αλλ' ο ξανθός ο Φόβος, μέσ' στα ύψη, άφ' το θυμό του κόκκινος προβαίνει της άδελφής του την προπή νάκρυνη.

† Στέφ. Μαρτζώκης

